

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΝ ΣΚΟΠΕΛΩ

Πρὸ χρόνων μοι προσήγαγε πρὸς ἐξέτασιν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Ἰωάννης Δημητριάδης πατριαρχικὸν σιγίλλιον μετ' ἀνηρημένου μολυβδοβούλλου Κυρίλλου Β' τὸ β' τοῦ 1636 καὶ δύο μολυβδόβουλλα ἀποσπασθέντα ἐκ τῶν μὴ σφωζομένων σήμερον πατριαρχικῶν σιγιλλίων Γαβριήλ Γ' τοῦ 1702 καὶ Σωφρονίου Β' τοῦ 1775. Σιγίλλιον καὶ μολυβδόβουλλα προέρχονται ἐκ τῆς ἐν Σκοπέλῳ Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ δύνανται νὰ προσφέρουν συμβολὴν τινα εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τῶν πατριαρχῶν καὶ τῆς διπλωματικῆς γενικώτερον, δι' ὃ ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ κείμενον τοῦ σιγιλλίου, δίδοντες συγχρόνως περιγραφὴν τῶν μολυβδοβούλλων καὶ παραθέτοντες πανομοιότυπα αὐτῶν.

1. Σιγίλλιον Πατριάρχου Κυρίλλου Β' τὸ β' τοῦ 1636

Τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Β' τὸ β' ἐν ἔτει 1636 καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν Σκοπέλῳ Μονὴν τοῦ Σωτῆρος. Δι' αὐτοῦ ἀνακηρύσσεται ἡ Μονὴ αὕτη πατριαρχικὸν σταυροπήγιον καὶ προσκολλᾶται τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ.

Τὸ κείμενον γεγραμμένον ἐπὶ λεπτῆς περγαμινῆς ὕψ. 0,54 × πλάτ. 0,53, ἐφθαρμένης ὅμως εἰς πολλὰ σημεῖα ὑπὸ ὑγρασίας, οὕτως ὥστε νὰ καθίσταται πολλάκις δύσκολος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδύνατος ἡ ἀνάγνωσις, ἥτις δὲν παρέχει οὕτως ὁμαλὸν νόημα, ἀποτελεῖται ἀπὸ 25 στίχους ὁμοῦ μετὰ τοῦ πρωτοκόλλου καὶ τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς, τῆς ὁποίας ἔπονται ἐννέα ὑπογραφαὶ συνοδικῶν. Γλῶσσαν δὲν φέρει, κάτωθεν ὅμως ἀπολύγει ἡ περγαμινὴ εἰς ὀδοντωτὰς γωνίας: Τὸ μολυβδόβουλλον ἔχει διάμετρον 0,04 καὶ ἀποτελεῖτο ἀρχικῶς ἐκ δύο πλακῶν, εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων διέρχεται μεταξίνη μίρινθος βαθέος κυανοῦ χρώματος· ὅπως φέρει ἕξ ἀνὰ δύο παραλλήλως ἢ ὀριζοντία ἀπόστασις τούτων εἶναι 0,03, ἡ κάθετος μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας, 0,033, μεταξὺ δὲ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης 0,025· τὸ μολυβδόβουλλον φέρει, ὡς συνήθως, ἀποτετυπωμένην ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τὴν Παναγίαν μετὰ τοῦ βρέφους Ἰησοῦ καὶ τῶν συντομογραφῶν: $\frac{MHP}{\Theta Y}$ $\frac{IC}{XC}$ ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ἐπιγραφὴν, ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ κειμένου· πανομοιότυπον τοῦ μολυβδοβούλλου εἰς φυσικὸν μέγεθος μετὰ τῆς μεταγραφῆς παραθέτομεν κατωτέρω.

Εἰς τὴν δεξιὰν κάτω γωνίαν ὑπὸ ἄλλης χειρὸς ὑπάρχει θεώρησις με-

ταγενεστέρα : † ἐθεωρήθη τὸ παρὸν παρ' ἐμοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου καὶ ἐστάλη τὸ κατ' ἔτος σιτίσιον ἀπὸ \bar{a} Ἰνδικτιῶνος μέχρι τῆς $\bar{\gamma}$ Ἰνδικτιῶνος καὶ ἐξωφλήφη τέλη τοῦ Ἰουνίου † Ἀκολουθεῖ δυσανάγνωστος προσθήκη τοῦ 1665 : οἶαν ἀπόδειξιν τοῦ δοθῆναι τῷ δεσπότη τοῦ θεοῦ τ' $\bar{\alpha}$ χζε Ἰουλ(ίου) Ἰνδ(ικτιῶν)ος γης. Ὁ λάστις Ἰωάννης. Μεταγενεστέρα ἀδέξις χειρὸς προσθέτει : σιγίλιον παλι. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς ὑπάρχει ἡ σημείωσις : Παλαιὸν σιγίλλιον τοῦ Σ(ωτῆ)ρος τῆς Σκοπέλλου.

Κ ε ἰ μ ε ν ο ν .

Κύριλλος ἐλέω θ(εο)ῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Τὸ μιμεῖσθαι Θε(ὸν) ὡς ἐφικτὸν ἀν(θρώπ)οις, οὐ μόνον ἡ τῆς πολιτείας ἀρχή. . . . πως διατάττουσα τοὺς ὑπ' αὐτήν, καὶ ρυθμίζουσα εἰς δικαιοσύνην, καὶ λοιπὴν πᾶσαν εὐγνωμίαν, ἐν σταθῆρα καὶ μονίμῳ πράξει τῆς διοικήσεως, | εὐεργέτις γνωριζομένη, ἀλλὰ δὴ καὶ γραφῇ πᾶσα θεόπνευστος θεολογοῦσα βῶα καὶ ἀνακηρύττει τὸν ἀν(θρώ)πον εἰκόνα γεγονέναι Θε(ο)ῦ, καὶ βουλόμενον διὰ τῆς ἀρετῆς ἑαυτὸν ὡς οἶον τε θεῖον ἄγαλμα, καὶ θεότευκτον ὁμοίωμα ἑναρμονίζειν, | πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἡ τῆς ἐκκλησίας ὑψηλοτάτη ἀρχὴ ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα πᾶσαν ἀρχικὴν καὶ ἐνάρετον ἰδέαν χριστομιμήσεως ἔχει τὴν ἐξουσίαν . . . οἶονεὶ καὶ ἐπὶ γῆς, προχέουσα πάντα τοῦ καὶ ἰλιδιδεῖς μαρμα | ρυγὰς τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων 5 οἱ μνημεῖα δίκην τοῦ νοητοῦ ποιμνίου, εὐφραινόντων προφητικῶς τὴν πόλιν τοῦ Θε(ο)ῦ, ἐπὶ τῇ πνευματικῇ ἀναγεννήσει τῶν μοναχῶν, οὐδὲ θελήμα' α σαρκὸς ἀναβιουμένων, καὶ τῷ ἐλαίῳ τῆς | . . . ἄσεως τρισμεγίστων τὸ μέγα τῆς ἱερωσύνης πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ διὰ φροντίδος ἄγει μετὰ τῶν λοιπῶν σύστασιν τινα γίνεσθαι μοναστηρίων, καὶ . . . πλείονα καὶ σύστασιν εἰρηρικὴν τῶν σταυροπηγίων ἔνθεν τοῖ γε καὶ | ἡ μετριότης τῶν οἰάκων αὐτῆς θεόθεν ἐπιλαβομένη, φροντίδα ποιεῖται καὶ μέριμναν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐργηγοροῖσιν ὀφθαλμοῖς τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐλπίδος, καὶ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας διασεῖσαι κατεπειράθησαν, | βρέφη νηπίων πεινῶντα δ ὅμως. μονὰς καὶ μονύδρια ἐπὶ σταυροπηγιακῶ ὀνόματι τιμᾶ καὶ πατριαρχικῶ ἐπὶ συστάσει καὶ ὠφελείᾳ καὶ ἀνεοχλησίᾳ ἄ καὶ τὸ μοναστήριον τὸ εἰς ὄνομα τιμῶμενον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ῦ Χ(ριστο)ῦ | τῆς μεταμορφώσεως τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σκιάθου καὶ σκοπέλου, μετὰ τοῦ μετοχίου αὐτοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐποιήσαμεν πατρικῶς σταυροπήγιον πατριαρχικόν, προσκολλήσαντες αὐτὸ τῇ καθ' ἡμᾶς | τοῦ Χ(ριστο)ῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐκθέ- 10

μενοι καὶ εἰς τὴν τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν σιγίλλιον γράμμα, ἐν ὑπογραφαῖς τῶν τότε παρευρεθέντων τῇ ἱερῇ συνόδῳ ἀρχιερέων τοῦ νῦν μοναστηρίου ἐπικινδύνου γεγεννημένου ἕνεκα | λοιμικῆς ἀσθενείας, ἕκ τε ἐπιηρείας τινὸς οὐκ οἶδ' ὅπως καὶ τοῦ γράμματος ἐκείνου ἐκ μέσου γενομένου ἔμεινε τὸ μοναστήριον τοῦτο ἀπολελυμένον, βοηθείας ἡμῶν καὶ ἀντιλήψεώς τινος σταυροπηγῆσι μοναστηρίοις προδηλώσαντες, | ἅ τε τῶν παρατυχόντων ἀδεῶς τοῦτο ἐννέα παρόντων κατὰ ὑπὲρ δύναμιν ἀφειδῶς ἀπαιτουμένων, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐνοικοῦντας ἱερομονάχους τε καὶ μοναχοὺς ἀρωγὴν τοῦ. . . καὶ πάλιν | ἡ μετριότης ἡμῶν ἀνορθῶσα, καὶ δίκαιον μὴδ' ὄλως κρίνασα μεταμεληθέντων τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων ἀπαισίως συμβαίνειν ἀνωμαλίας καὶ παραστάσεις καὶ μικροῦ σχεδὸν ἐπιτρέβεσθαι δυσανασχετοῦσα | φιλοθέως καὶ φιλανθρώπως, ἀποφαίνεται τοὺς πάλιν συνοδικοὺς ἐν ἀγίῳ πνεύματι, γνώμῃ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν αὐτῆς, ἴνα, | τὸ εἰρημένον μοναστήριον τοῦ σ(ωτῆ)ρος ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)υ̅ Χ(ριστοῦ)υ̅ τῆς ἀρρήτου μεταμορφώσεως, μετὰ τοῦ μετοχίου αὐτοῦ τοῦ ἐπικληθέντος τοῦ τιμίου Προδρόμου ἕσασι διαμένοι ὡς σ(ταυ)ροπηγῆκόν καὶ π(ατ)ριαρχικόν, ἀνερόχλητον, | καὶ ἀνεπηρέαστον, ἀδούλωτον καὶ αὐτεξούσιον, καὶ ἀδέσποτον, ἀπὸ τοῦ νῦν μέχρι τερμάτων αἰῶνος· μὴ ἐνωχλούμενον παντάπασιν καὶ καταπατούμενον, ἢ καταζητούμενον παρ' οὐδενὸς | οὔτε τοῦ νῦν πλησιοχώρου ἐπισκόπου, ἢ καὶ τοῦ κατὰ καιροὺς ὡσάντως καὶ παρὰ τινος τῶν ἐξαρχικῶς πεμπομένων, καὶ μηδενὶ μέλλοντι ἢ τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ(ριστοῦ)υ̅ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παρέχειν κα | τ' ἐνιαυτὸν δύο καὶ μόνας λίτρας κηροῦ, εἰς ἐνδειξιν καὶ σημεῖον ὑποταγῆς, μνημονομένου προσέτι καὶ τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς ὡς ἔθος εὐλογόν τε καὶ νόμιμον. | εἰ δ' ἂν τις τῶν χριστιανῶν ἐναντίος φανείῃ τοῦ λοιποῦ προξενῶν σκάνδαλα καὶ μάχας καὶ ταραχὰς καὶ κατ' ἀλήθειαν βουλόμενος ἀποστερῆσαι καὶ ἀποχωρίσαι καὶ ἀποξενῶ-
20σαι τῆς ὑποταγῆς καὶ | ἐνώσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ(ριστοῦ)υ̅ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἀρχιερέως ἢ καὶ ἱερομόναχος ἀργὸς εἴη πάσης ἀρχιερατικῆς, καὶ ἱερατικῆς ἐξουσίας τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς ἀργίας, καὶ ἀφωρισμένος, | ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ τυμπανιαῖος καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα, καὶ τῶν σταυρωσάντων τὸν κ(ύριο)υ̅ καὶ προεπη. καὶ ἔτι αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας πανοικί, μὴ ἐκκλησία | ζόμενος, ἢ ἀγίαζόμενος, ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ, ἐχέτω δὲ καὶ τὰς ἀράς τῶν ἀγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πα(τέ)ρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν πάντων ἀγίων τεσσαράκοντα καὶ τῷ αἰωνίῳ ἅνα | θέματι ὑπόδικος· ἐπὶ γὰρ τούτῳ ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος π(ατ)ριαρχικόν σιγίλλιδες γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ σεβασμίῳ καὶ ἱερῷ τούτῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπη | γικῷ μοναστηρίῳ τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἡμῶν Ἰ-

(ἡσο)ϣ Χ(ριστο)ϣ τῆς μεταμορφώσεως εἰς ἔνδειξιν διηνεκῆ καὶ μόνιμον τὴν ἀσφάλειαν: Ἐν ἔτει σ(ωτη)ρίῳ ,α Ϙ Ϙ λ Ϙ Ϙ , μηνὶ δεκεμβρίῳ α ἰνδι- κτιῶ)νος 5.

† Κύριλλος ἐλέω Θ(εο)ϣ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως 25
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Π(ατ)ριάρχης.

† ὁ Ἀπαμείας Ἰωαννίκιος	† ὁ Ἀγκυρᾶς Λαυρέν(τιος)
† ὁ Τυρνόβου Μεθόδιος	† ὁ Δέρκων Παχώμιος
† ὁ Ἀγκιάλου Θεόφιλος	
† ὁ Κυζίκου Κύριλλος	† ὁ σίδης Καλλίνικος
† ὁ δρύστρας Ἱερεμίας	† ὁ διδυμοτύχον

Μολυβδόβουλλον.

† ΚΥΡΙΑΛΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩ
ΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩ
Σ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ Κ
ΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ
ΠΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐπὶ τῆς τῆς ἐτέρας πρευρᾶς αἱ γνωσταὶ συντομογραφίαι:

ΜΗΡ (Μήτηρ) ΙϘ (Ἰησοῦς)
ΘΥ (Θεοῦ) ΧϘ (Χριστός)

2. Μολυβδόβουλλον Πατριάρχου Γαβριήλ Γ'. τοῦ 1702.

Τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο προϋποθέτει πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἐκδοθὲν ὑπὸ Πατριάρχου Γαβριήλ τῷ 1702 μὴ σφῶζόμενον ὁμῶς σήμερον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος.

Παραθέτομεν πανομοιότυπον τούτου εἰς φυσικὸν μέγεθος μετὰ μεταγραφῆς τοῦ κειμένου.

ΓΑΒΡΙΗΛ ΕΛΕΩ ΟΥ
 ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ : ΚΩΝ
 ΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ : ΝΕΑΣ
 ΡΩΜΗΣ Κ, ΟΙΚΟΥΜΕΝΙ
 ΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς αἱ συντομογραφίαι :

$\overline{\text{ΜΗΡ}}$ $\overline{\text{ΘΥ}}$
 $\overline{\text{ΙϚ}}$ $\overline{\text{ΧϚ}}$

3. Μολυβδόβουλλον Πατριάρχου Σωφρονίου Β' τοῦ 1775.

Καὶ τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο προϋποθέτει πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου Β' τῷ 1775 μὴ σωζόμενον ὅμως σήμερον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος. Παραθέτομεν καὶ τούτου πανομοιότυπον εἰς φυσικὸν μέγεθος μετὰ μεταγραφῆς τοῦ κειμένου.

† ΚΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΛΕ
 Ω ΘΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟ
 ΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠ
 ΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩ
 ΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥ
 ΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑ
 ΤΡΙΑΡΧΗΣ :
 ΑΨΟΕ

Τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς χρονολογίας εἶναι ἐφθαρμένον καὶ διὰ τοῦτο δυσανάγνωστον· δύναται νὰ εἶναι ε ἢ β ἢ θ· ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ε καὶ ἀπεδώκαμεν τοῦτο διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 5.

Ἐπὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς ὑπάρχουν αἱ συνήθεις συντομογραφίαι :

$\frac{MP}{IC}$	$\frac{\Theta Y}{XC}$
-----------------	-----------------------

Α. ΣΙΓΑΛΑΣ